

הלך וירד עם המיתון הגובר בשוק היהלומים. תופעה שמקורה במיתון המעמיק בכלכלת המערב בכלל.

● בה בעת, ירד ללא הרף ערך היהלומים שהוחזקו כבטוחות ב"בנקים. הבנקים ערכו שיעור של היהלומים מדי שלושה חודשים, כדי שלאשראי יהיה כיוסי מתאים, ועל היהלומנים היה להוסיף מייד סכומים גדולים — או להפקיד מייד היהלומים בכמויות גדולות, כדי להצדיק את גובה ההלוואה שבידיהם. בד בבד, הצטברה ר"הלכה גם הריבית על הלוואה זו, ששוב לא היתה נמוכה כפי שהיתה בשנות השפע.

● שלל גורמים אלה — שיטת „הבטוחות“ וה„הנאמנויות“ שהנהיגו בנק ישראל והבנקים הפועלים ב"בורסה: השפל וירידת ערך ה"יהלומים בשוק העולמי ובישראל: עליית שיעור הריבית על הדולר האמריקאי, בארצות-הברית (שהיא השוק העיקרי לסחורה הישראלית) ובישראל — כל אלה הביאו למצב חמור השורר בענף היהלומים, ו"מדאיג הן את היהלומנים והן את הבנקאים.

הטיפש

והחכם

אילו נעשה הכל כשורה, לא היה על איש לדאוג. אם מגיע היום חובם של היהלומנים לבנקים ל-100 מיליארדי לירות ישראליות, הרי יש לכאורה בבנקים יהלומים שערכם 1500 מיליארדי לירות. דובר בנק ישראל משייך לטעון שהכל כשורה, אך בחוגי הבנקאים היהלומנים מתייחסים בליגול ל"טענה זו. האופטימים שבין ה"יהלומנים טוענים, שערך ההיל"מיום המצוי למעשה בבנקים מגיע ל-60 מיליארדי לירות, והפסימיים מדברים על הרבה פחות מכך. הללו טוענים שחלק גדול מהיהלומים שניתנו כ"בטוחות" מצויים — אם בכלל — בידי היהלומנים כ"נאמ"נויות", וגם על שיטת ההערכה אי-אפשר לסמוך. יתרה מזו: ה"יהלומנים טוענים שגם הסכום הזה הוא „על הנייר“, משום שבבנקים אינם יכולים, למעשה, לממש את היהלומים שהם מחזיקים ברשותם. אינם ינסו לעשות זאת, יוצר לחץ עצום על השוק, ויוריד את ערך היהלומים באחוזים רבים נוספים.

כך נוצר מצב שבו הפער המסוכן הזה גדל והולך: מצד אחד יורד ערך היהלומים, ומצד שני נוספת ללא הרף על הסכום בן 100 מיל"יארדי הירות הדבשת הגבוהה של הריבית, שמרבית היהלומנים אינם מסוגלים לעמוד בה.

הגורם לאופטימיות של הבנקים ובנק ישראל היא הירידה המהירה בגודל החוב מאז תחילת השנה. על פי מיספרי בנק ישראל הסתכם החוב בסברואר השנה ב"1.117 מיל"יוני דולרים, ואילו עתה הוא עומד על 905 מיליונים. משה שניצב, נשיא בורסת היהלומים, מאמין, בניגוד לרבים מבין היהלומנים, שגם השפל הזה יעבור ותגיע פריחה לענף. הוא מצביע על כך, שלמרות השפל יגיע השנה יצוא היהלומים למיליארד דולר (לעומת 1.4 מיליארד אשתקד).

ובינתיים יש כמה אנשים מוד"אנים מאוד בבנקים שלידי בורסת היהלומים. אלה הם שימחה סורוקר מבנק אגוד, משה נוינדרטר מבנק ברקליס-דיסקונט, ליאון קינטל מ"בנק דיסקונט, בינו צדיק מהבנק הבינלאומי הראשון, ואהרון מאיר, מנכ"ל בנק המזרח.

ואילו האדם הנערץ ביותר ב"בורסת היהלומים הוא יעקב לויני"סון דווקא. בתקופת השיא, כאשר כולם נדחקו לתפוס מקום ליד גיזת הזהב המשובצת יהלומים, עצר לוינסון את מרכבת בנק הפועלים, ולא הניח לה להיכנס לעיסקי ה"יהלומים. אז חשבו בבורסה שהוא טיפש. היום כבר יודעים שהוא חכם.

(המשך מעמוד 37)

היהלומים. מגובה הערכה זו גור"עים הבנקים 20%, ומניקים לעצמם „מקדם ביטחון“ נוסף של כ"15%. כך שהלקוח מקבל הלוואה ש"ערכה עד 70% מערך הסחורה ה"מוחזקת בידי הבנק. כך זה צריך להיות, למעשה, טוענים היהלומ"נים, הרי התהליך בשנות השפע בנק הוא בדרך-כלל יהלומן שפרש ממקצועו, ומשכורתו בבנק אינה גבוהה. זה כשלעצמו מהווה פיתוי ופתח למעשי מירמה, כאשר היו מעריכת שני להעריך את הסחורה ביותר מכפי ערכה, ולפי רצון ה"לקוח. הבנקים גם לא נטו להפקיד בשנות השפע: הם לא חששו מ"התמוטטות היהלומנים, וככל ש"הילוו יותר, כך גם הירוויחו יותר, הן מהעמלה שגבו בדרך שעבר הכסף מבנק ישראל אל היהלומן, והן מהריבית ששולמה להם על"ידי היהלומן.

כך אירע שכבר בשנות השפע לא היה בין היקף סכומי האשראי ובין היקף הבטוחות שהופקדו ב"בנקים. היחס שאותו דרש בנק ישראל, אך המצב הוחמר בהרבה כאשר החל המשבר, ובנק ישראל הוציא הוראות מחמירות לגבי סכומי האשראי. בנק ישראל הורה לבנקים להלוות ללקוחות כסף תמורת בטוחות גבוהות יותר ב"ערכן, וכן העלה את הריבית ל"14.7%. משמעות הדבר לגבי ה"יהלומנים היתה: שעליהם להחזיר שביעית מסכום ההלוואה שנטלו, או להפקיד בבנק יהלומים נוספים, רוב היהלומנים לא יכלו לעמוד בכך, וכאן כנסה לפעולה שיטת „הנאמנויות“: היהלומנים הביאו לבנקים יהלומים נוספים — אך קיבלו אותם מיד חזרה לדידהם ב"בנאמנות", לכאורה, עמדו כך בדרישות בנק ישראל ואכן הגדילו את הבטוחות שברשות הבנק. למעשה — ניסחו את האשראי עוד יותר, בבורסת-היהלומים יוד"עים לספר על יהלומנים שיש להם חשבונות בכל חמשת הבנקים, ושנהגו לעבור עם אותה חבילת יהלומים מבנק לבנק, כאשר אותה חבילת יהלומים עצמה שימשה כ"הפקדת בטוחות, בכל אחד מהבנק"קים, וכל אחד מהבנקים החזיר מיד את אותה חבילת יהלומים ל"ידי אותו יהלומן „בנאמנות“, כאשר היהלומן זוכה בסכומי אשר"ראי עצומים.

חובות

אל העתיד

ליציבות אלה גרמו לכך ש"בנק ישראל העביר לבנקים — והבנקים העבירו ליהלומנים, סכומי כסף אדירים, שלא עמדו בשום יחס לכמויות הסחורה שבידי ה"יהלומנים, או בידי הבנקים — כאשר כמעט כל סכומי ההלוואות ניתנים בריבית זולה בהרבה מתנאי השוק.

יתכן שמצב זה יכול היה להימשך עוד זמן רב, כאשר החובות מגול"גלים אל העתיד, לולא כמה סיבות שחברו יחד.

● המשבר בענף היהלומים החריף, תוך תקופה קצרה יחסית איבדו היהלומים 30% עד 50% ויותר מערכם — ובכלל זה היה לומים שנמצאו כבטוחות בידי ה"בנקים. הביקוש הצטמצם, והיהל"ר מנים נקלעו לקשיי נזילות קשים ביותר, שלא איפשרו להם להחזיר אף את הריבית על החוב.

● שערי הריבית על הדולר האמריקאי עלו והגיעו ליותר מ"20%. דבר זה יצר קשיים באשר ליכולתם של היהלומנים להחזיק במלאי של יהלומים, ולהמתין ל"הזדמנות שיוכלו למכור במחירים נוחים. היה עליהם לעשות חשבון, שכאשר הם מחזיקים ביהלומים שערכם מיליון דולר, למשל, עליהם לשלם 200 אלף דולר לשנה כריבית, אם לא הצליחו למכור את היהלומים שבידיהם, ושערכם

תנועת האזרחים הערבים בישראל

אנו, האזרחים הערבים בישראל — מוסלמים, נוצרים ודרוזים — סבלנו ועודנו סובלים מהדיכוי הלאומי והאפלייה הגזענית שהפעילו נגדנו כל ממשלות ישראל מ-1948 ועד היום, במטרה לנשלנו מאדמתנו וממולדתנו ולמחות את זהותנו הלאומית. וכל פעם שמגיעה מערכת בחירות, פונים אליו נציגי המפלגות, ללא יוצא מן הכלל, וכדי להסוות את מטרתיהם הם מקימים להם רשימות „ערביות“ לייצגנו בכנסת, או שהם מקשטים את מפלגותיהם הציוניות בשמות אנשים מבין הערבים.

מתוך שצונו לשים קץ לקומדיית-הסחר בקולותינו ובכבודנו האנושי והלאומי, ומתוך שאיפה להקים מיסגרת או מפלגה ערבית בקנה-מידה ארצי לשמירה על האינטרסים של המונינו ולייצוג זכויותיהם האנושיות והלאומיות, התכנסנו אנו — קבוצה של אזרחים ערבים ממקומות שונים בארץ — וההלטנו לייסד את תנועת האזרחים הערבים בישראל.

אנו רואים בתנועתנו רק צעד ראשון בדרך זו.

אנו אומנם יודעים מראש, שיתכנו חילוקי-דעות בדבר מצעה הפוליטי של תנועתנו ובדבר דרכי המאבק שיש לנקוט, אך אנו רוצים להבהיר כאן שאלה חשובה, והיא: ייסוד תנועתנו ערב הבחירות אין משמעות, בשום פנים ואופן, שאנו מהווים רק רשימה לבחירות, שכל מה שהיא רוצה הוא להגיע לכנסת. עיתוי הופעתנו, קרוב לבחירות, משמעו דבר אחד בלבד, והוא: ההשתתפות בבחירות והמאבק הפרלמנטרי אינם אלא אחת מדרכי המאבק הרבות; זוהי במה להשמעת קולנו ברמה נגד דיכוי האדם, נגד ההפקעות, נגד הריסת הבתים ונגד הייחוד. תנועתנו תמשיך להתקיים בתוך שורות עמנו ותיאבק כל יום למען האדמה ולמען הזכות לחיות בכבוד ובבטחון.

תנועת האזרחים הערבים בישראל נאבקת למען:

- 1 השוויון המלא בין כל האזרחים — ללא אפלייה לאומית, עדתית, דתית או מינית.
- 2 השוויון המלא בין המועצות המקומיות הערביות והמועצות המקומיות היהודיות — בתקציבים, בשירותים הציבוריים, בתיעוש, בתוכניות-המיתאר ובפתרון בעיות הדיוור בכפרינו ובערינו.
- 3 חופש הביטוי וההתארגנות לכל קבוצות האזרחים בישראל.
- 4 שינוי תוכנית הלימודים הערבית, כך שתכובדנה ההיסטוריה של עמנו ומורשתו הלאומית והתרבותית.
- 5 שיחרור נכסי הווקף האיסלאמי ומסירת ניהול ענייניו לידי אנשים מהימנים שייבחרו מטעם המוסלמים, והפסקת הפגיעה בקודשי כל הדתות.
- 6 השוויון בין הפועלים הערבים לבין הפועלים היהודים — בתנאי העבודה, בזכויות הסוציאליות, ובזכות להתארגנות חופשית.
- 7 ביטול כל חוקים והתקנות של הדיכוי הלאומי והאפלייה נגד בני עמנו, כמו: חוקי הפקעת האדמות, חוק „הנפקדים הנוכחים“, תקנות-ההגנה לשעת-חרום, „חוק הבדואים“, האפלייה בקיצבאות הילדים (בחוק הביטוח הלאומי) ועוד.
- 8 זכותם של המנושלים הערבים בישראל לחזור לכפריהם ולאדמותיהם, והחזרת האדמות והנכסים שהפקיעו ממשלות ישראל לבעליהם החוקיים.
- 9 נסיגת ישראל מכל השטחים שכבשה ביולי 1967 וניהול משא-ומתן עם הנציג הלגיטימי של העם הערבי הפלסטיני. לא תיתכן השכנת שלום ערבי-ישראלי ללא ההכרה בזכותו של העם הערבי הפלסטיני לחיות, ובזכותו להגדרה עצמית ולהקמת מדינתו העצמאית על אדמת ארצו ומולדתו.
- 10 סולידאריות ערבית-יהודית משותפת במאבק למען השלום הצודק והפסקת שפיכות-הדמים והמלחמות, ולמען זכויות האדם והחרויות המלאות לאזרחים בארץ.

מועמדי התנועה: נורי אל-עוקבי — איזור באר-שבע, עלי אד-וחידי — רמלה, עאדל עיאדאת — נצרת, עלי נסאר (קאסטרו) — עראבה.

תנועת האזרחים הערבים בישראל — נק — יחד אנו כוח עראבה — טל. 067-96710; רמלה — טל. 054-26238; באר-שבע — טל. 057-70049.

תנועת האזרחים הערבים בישראל

